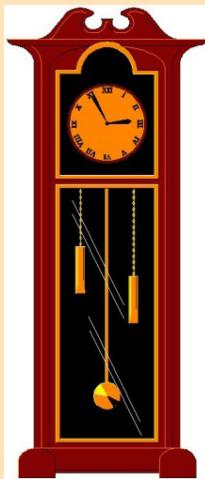

Cutubka

8aad

WAQTIGA (AMA AMINTA)

8.1 AKHRINTA SAACADDA

Hawlgal nakhitiimeed 8.1

Saacaddahan hoos ku xusan waqtiga (aminta) ay tilmaamayaan sheega.

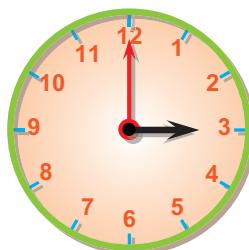

Halabeegyada an ku cabbirno waqtiga (aminta) waxay kala yihii saacad, daqiqad iyo ilbiriqsi

U firso waqtiga saacada. Gacanta gaaban waxay tilmaamtaa (tustaa) saacadaha waa saacad tiriso.

Gacanta dheer waxay tilmaamtaa (tustaa) daqiqadaha, waa daqiqad tiriso

Waqtiga saacadu waxay u qaybsan tahay tobani iyo laba qaybood oo isle'eg. Qaybtii kastaana waxay hadana u qaybsantahay shan qaybood oo yaryar oo isle'eg.

Gacanta gaabani (ama saacad tirisadu) astiro ilaa astiro ku xiga waxay u socotaa 1 saac. Hal wareeg meeshay ka bilowday markay ku soo nooto waxay u socotao 12 saacadood. Sidaas darteed saacad tirisadu marka ay 12 ka kacdo oo ay 1 isdultaagto ama kabasoo qaad 3 inta ay ka kacdo ay 4 isdultaagto waxaan odhanaynaa 1 saac ayaa tagay ama dhaafay.

Daqiqad tirisadu (gocanta dheer) xaradh yar ilaa xaradh ku xiga waxay u socotaa 1 daqiiqo. Sidaas darteed astiro ilaa astiro ku xiga waxay u socotaa 5 daqiqadood.

Hal wareeg meeshay ka bilowday markay ku soo noqoto waxay u soco taa 60 daqiqadaad sidaas darteed daqiqad tirisadu maka ay 12 ka kacdo oo ay 1 isdultaagto waxaan odhanaynaa 5 daqiqadood ayaa tagay ama dhaafay.

Saacadani waxay tilmaamaysaa 1 saac iyo 25 daqiqadood.
Waxana loo qoraa 1 : 25

Hawlgal 8.2

Saacadani waa saacada gidaarka. Imisa saac ayay tilmaamaysaa?

Hodan iyo Faadumo oo laba saaxibo ah ayaa saacadan gidaarka kor u eegay. Kadibna, Hodan waxay tidhi saacadu waa 2 saac iyo 45 daqiqadood. Faadumo na waxay tidhi saacadu waa 3 saac oo 15 daqiqadood la'(dhiman). Labada saaxiibo sida ay saacada u akhriyeen miyay kala duwantahay? Falanqeeya.

Laylis 1

Saacadaha qoraalka lagu cadeeyay laba siyood (wado) u sheega.

- 1 5 : 40 5 saac iyo 40 daqiqadood ama 6 saac oo 20 daqiqadood la' (dhiman).
- 2 4 : 50 _____ ama _____.
- 3 6 : 30 _____ ama _____.
- 4 12 : 55 _____ ama _____.
- 5 1 : 40 _____ ama _____.
- 6 8 : 35 _____ ama _____.

Sawirka saacada eeg oo qor

7

4 : 10

Ama 4 saac iyo
10 daqiqadood

8

:

Ama _____

9

:

Ama _____

10

:

Ama _____

11

:

Ama _____

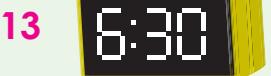

12

:

Ama _____

Saacadahan hoos ku tusan goorta (aminta) ay tilmaamayaan astiro ku qor.

13

6 : 30

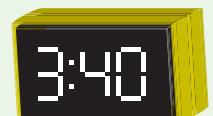
Ama _____

14

6 : 00

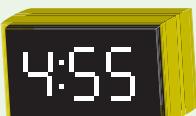
Ama _____

15

3 : 40

Ama _____

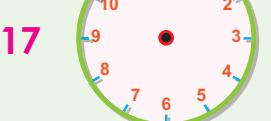

16

4 : 55

Ama _____

Sawir saacad tilmaamaysa goorta (aminta) hoos lagu sheegay

17

3 : 20

18

5 saac oo 20
daqiqadood ta

19

11 saac iyo 28
daqiqadood

20

6 : 13

8.2 **SAACAD IYO DAQIIQAD**

Hawlgal 8.3

- 1 Saacad tirisadu marka ay 12 ka kacdo oo ay 1 isdul taagto imisa saac ayaa dhaafay (ama tagay)?
- 2 Daqiiqad tirisadu marka ay 12 ka kacdo oo ay 1 isdul taagto imisa daqiiqadood ayaa dhaafay (tagay)?
- 3 Saacad tirisadu marka ay 12 ka kacdo oo ay 1 isdul taagto daqiiqad tirisadu imisa daqiiqadood ayay martay (ama ay socotay)

Ufiirso saacda iyo daqiiqada xidhiidh ka ka dhaxeeeyaa waa sidan hoos lagu muuijiyay.

1 saac = 60 daqiiqadood

☞ Saacad marka ad daqiiqado u baddalaysid 60 ku dhufo saacadda.

Tusaale

2 saac. waa imisa daqiiqadood?

Furfuris:

Sidaas darteed $2 \times 60 = 120$ daqiiqadood

☞ Xasuuso 1 saac = 60daqiiqadood.

Sidaas darteed 2 saac waxay la mid tahay ama ay u dhigantaa 120 daqiiqadood.

Hawlgal 8.4

Shaxdan hoos lagu muuijiyay meelaha bannaan buuxi.

Saacado	1	2		4	5	
Daqiiqado	60		180			150

Laylis 2

- 1 Galinka hore casharada dugsiga lagu bartaa waxay qaataan muddo ilaa 4 saac ah. Galinka dandbe na casharada la bartaa waxay qataan muddo ilaa 2 saac ah. Dhamaan ilaa imisa saac ayaay casharada maalintu qaataan?
- 2 Ismaaciil waydiimo caharka xisaabta ah oo shaqo guri ahaan loo siiyay haddii u 25 daqiiqadood, kaga shaqeeyaay sido kale casharka saayniska na 15 daqiiqadood dhamaan labada cashar shaqadoodu imisa saacadood ayay ka qaadatay?

- 3** Khadija maalinkasta 8saac ayay waxbarsho dugsiga u joogtaa. Guriga marka ay ku soo noqoto na mudo 2 saac ah. Casharada ayay xafidaa. Guudahaan malinkasta imisa saacadood ayay ku qaadataa waxbarashada dugsigu iyo xafidaadda casharadeedu.
- 4** Ibraahim iyo Idiris oo isku fasal ah ayaa imtaxaan u fadhiistay. Ibraahim imtax-aanka dhamayntiisa waxay ku qaadatay mudo 38 daqiqadood ah. Idiris na wuxu imtaxaanka ku dhameeyay mudo 45 daqiqadood ah. Ibraahim xiliga u imtax-aanka dhameeyay imisa daqiqadood ayay ka horaysaa xiliga u Idiris imtaxaanka ku dhameeyay.

8.3 MAALMAHA TODOBAADYADA, BILAHA IYO SANADDAHA

Hawlgal 8.5

Maanta Naasir gurigooda waxa lagu xusay sanad guuraha koowaad ee dhalashada Naasir.

- b** Naasir marka u dhashay imisa bilood ayaa ka soo wareegtay?
- t** Imisa toddobaad ayaa laga joogaa maalinta u dhashay?

Shaxda Hoos, lagu muuiiyay waxa lagu tilmaamay halbeegyada kala gaddisan ee waqtiga (aminta) lagu cabbiro iyo xidhiidhka ka dhaxeeya.

1 saac = 60 daqiqo

1 maalin = 24 saac

1 toddobaad = 7 maalmood

1 bil = 30 maalmood

1 sano = 52 toddobaad

1 sano = 12 bilood

1 sano = 365 maalmood

Laylis 3

- 1** Xuseen ayaa saaxibadii la ciyaaray mudo 1 saac ah. Xuseen iyo saaxibadii imisa daqiqo ayay ciyaa reen?
- 2** Axmadyaasin ayaa Awawgiis oo miyiga ku nool booqasha ugu tagay oo mudo 2 toddobaad ah la soo joogay. Axmadyaasiin imisa maalmood ayuu miyiga joo-gay?

- 3** Hal sano dhaxdeeda mudada waxbarashadu waxay dhantahay ilaa 10 bilood. Sanadka mudada wax barashadu ilaa imisa toddobaad ayay dhantahay?
- 4** Hamle iyo Nahaase waa bilaha ay ardydu fasax yihiin Fasaxa ardaydu waa imisa maalmood?

Halbeegyada goorta ee joog labada saf B, iyo T ku kala qoran isku aadi kuwa isku-dhigma.

B	T
5 52 toddobaad	a 1 maalin
6 24 saac	b 1 bil
7 30 maalmood	c 24 saac
8 1 maalin	d 1 sano
9 12 bilood	

Waydiin dheeraad ah

- 10** Maalin lagu maamuussayay Maalinta calanka haddii la soo dhaafay 40 toddobaad. maalintaas lagu maamuusay maalinta calanka in ay hal sano noqoto imisa toddobaad ayaa u hadhay?

8.4 KALAANDARKA FUDUD

Hawlgalka 8.6

Uifiirso kalaandarkan hoos ku muujisan

Sane 2003						
Axad	Isniin	Talaado	Arbaca	Khamiis	Jimce	Sabti
			1	2	3	4
5	6	5	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

- 1** Maalmaha toddobaadku waa kuwee?
- 2** Sanadku imisa bilood ayuu leeyahay? Sheeg magocyadooda.
- 3** Kalaandarka sare ku xusan maalmaha bishe ayay tusaysaa?
- 4** Kalaandarka eeg oo sheeg bisha sane 5, 2003 maalinta ay tahay.

Taarinkda maalinta marka la qorayo waxaa la qoraa.

*Maalinta bisha iyo sanadka sidaas darteed marka midahaan loo tilmaamayo sidan
hoos ku xusan ayaa si gaaban loogu qoraa
maalin/bil/sanad*

Tusaale:

Sane 5 sanadka 2003 marka la' soo gaabsho waxa loo qoraa 5/10/2003

2003 waxay tusaytaa sanadka u yahay

10 waxay tusaysaa in bishu ay tahay bisha tobanaad' bishaasina waxay tahay bisha sane.

5 waxay tu saysaa bisha sane maalinteeda shanaad.

Xasuusin:

Bilaha Itoobiya waa 13. 12 bilood waa min sodon maalmood . Bisah 13aad na waa Baagume oo 5 maalmood ama 6 maalmood (4 tii sanaba mar) noqota. 12 ka bilood oo bisha Maskaram ay tahay bisha koowaad ee sanadka waxaa wee yaan maskaram, Tiqimiti, Hidaar, Tahaasaas, Tir Yakaatiit Magaabit, Miyaasiya Ginston, Sane, Hamle iyo Nahaase.